

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

A „Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület” hivatalos közlönye.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 kor., fél évre 3 kor., egyes szám 20 fillér.

Előfizetési pénzek és reklamációk

BALKÁNYI ERNŐ könyvnyomdájába küldendők.

Felelős szerkesztő: Dr. VRATARITS IVÁN.

Kiadó:

A Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények e lap szerkesztőségébe küldendők.

Hirdetési díj: 3 hasábos pettsor egyszeri hirdetésnél 20 fillér, többszöri hirdetésnél soronként 12 fillér.

Nyilvtér petít sora 50 fill.

Alkohol.

Két veszélyes körtünet mutatkozik népünk életfáján, mely annak erkölcsi és anyagi romlását lassu, de biztos folyással előidézi. A perlekedési mániá az egyik, mely csekélyke dolgokban nagy költséggel a leg-szélsőbb végletekig folytatódik; az alkohol szertelen élvezete a második, mely nemcsak anyagilag, hanem testben, szellemben, erkölcsökben egyaránt óriási pusztításokat hágy maga után. Előrelátó nemzetek régóta felismerték már a veszélyt, mely az alkohol tulságos élvezete folytán fenyegeti véreit, azért iparkodnak is tőlük telhetőleg nem csak társadalmi utat, hanem törvényhozási-ait is védekezni. Nálunk az alkohol ellenes küzdelem még gyermekkorát éli. Törvényeink e tekintetben fogyatékosak, a különböző hatóságok ez iránt tett intézkedései, rendeletei nincsenek a közelében szigorúan fogantatva. Pedig a baj, mely az alkohol szertelen élvezete folytán támadt, immár nálunk is mutatja romboló hatását.

A statisztika elérmitő adatokban számol be, mily sok szeszes ital fogy el évenként, mely pedig tápláló erővel nem bír, mely ezrek meg ezrek mindennapi kenyérének

ára. Ha az alkoholra bűnösen kiszórt pénz tápláló, melegítő anyagra, ruházatra fordítatnék, nem volna oly sok nyomorgó család, didergő mezeitlen koldus! Szinte csodálatos, hogy oly mértékben tudott e baj a társadalom testébe beévedni a nélkül, hogy orvoslására valamit megkíséreltünk volna. Ámde már halliszik mindenünnen a jajszó, a fájó sebek már sajognak; orvosért kiabálnak minden oldalról. Csak késő ne legyen a gyógyítás. Az alkoholizmus már óriási mérveket öltött, üszkösödő fekélyei mindenfelé undorító büzt gerjesztenek.

Az orvosok jelentkeztek már. Csak a mult napokban országunk fővárosában lefolyt anti-alkohol-kongresszus világ minden tájáról összejött tudósok diagnosztizáltak a bajt, szemléltettek annak az emberi élet minden fázisára kiterjedő veszélyes tüneteit. Az elhangzott beszédeket és szakelőadásokat tanulmányozva, borzadva állunk meg ama szomorú képnél, melyet az alkohol pusztításairól élénk rajzolnak. Sajnos e kép nem merő agyrém, nem az anti-alkoholisták képzelti szüleménye, hanem szomorú valóság. Lesz-e a tudós urak theoretikus fejtegetéseinek gyakorlati oldala?

Ne álltassuk magunkat ama reménnyel.

hogy az alkohol élvezete nálunk még nem fertőzte be annyira a népet, hogy annak orvoslásáról sürgetően kellene gondoskodnunk. Igaz, a rut pálinkaivás még nálunk nem öltött oly nagy arányokat, mint hazánk némely vidékén, de az alkoholizmus káros tünetei már lépten-nyómon mutatkoznak. Az erkölcsök eldurvulása, a hajmeresztő szétközdások, korosmai botrányos veszekedések, brutális késéletek mind az alkoholtól felhevített szenvedélyben gyökereznek, birják alapjukat. A tönkre ment existenciák kívándorlása, az egykor tehetős gaztlak adóssággal való kiködése, fenyegető tönkje leg-többnyire mind az alkohol számlájára írható. A különféle betegségeknek meg valódi melegégya az alkohol. Az alkoholizmusnak eme romboló hatása már nálunk is hovatovább elérmitő jelleget ölt.

Itt az idő, hogy a gyógyítás eszközeiről gondoskodjunk. Tovább már nem nézhetjük ezt az általános erkölcsi züllést, mely az alkohol nyomában jár, mely az embert, a teremtés koronáját, az okatlan állapot erkölcsi színvonalra alá süllyeszti. A kongresszusok és anketek csak arra való, hogy valamely ügy iránt az érdeklődést ébren tartsák, az eszme kivételére általános

TÁRCA.

Fiume—Abbázia.

— A „Muraszombat és Vidéke” eredeti tárcája —

Irtá: KISS GYÖRGY.

Este 9 óra volt, mikor Dugo-Seloban felültem a Budapest—Fiumei vonatra, Innen indultam egy kedves rokonnal Fiuméba.

Nekünk magyaroknak nem mindennapi dolog tengert látni vagy épen tengeren utazni. Jó magam is csak most jutottam abba kellemes helyzetbe, hogy hazánk kikötőjét, — Adria menyasszonyát szemlél-szembe láthassam.

Már maga az ut is igen kellemes s vadregényes, égbé nyuló kopár sziklak között visz a vonat fume felé. A szem nem lát mást, mint a vonat mentén mindkét oldalt magas kösziklakat, egy-egy kis kőből épült házikót és órházat.

A természet úgy látszik teljesen megtagadta itt minden jó indulatát s nem adott a vidéknek egyebet, mint kösziklak és megintcsak kösziklak. Nagy ritkán lát az ember egy-egy kis füvet vagy mélyen lent a völgyben mesterségesen és igen

sok fáradsággal megtermékenyített egy kis kertecskét, melyben szerény vetemények diszlenek s úgy néznek ki abban az óriási kösziklak területen, mint Afrika homok pusztáin egy-egy oázis.

Utitársam, ki már többször utazott e vidéken, mondja, hogy egy ilyen kis — alig 15—20 négyszögöl — megtermékenyített terület itt igen nagy értéket jelent s hogy nálunk annyi pénzért egy katasztrális hold jó termő földet lehet megvenni.

Úgyanek tudom föl, hogy az emberek innen mind Amerikába vándorolnak s onnan küldenek pénzt, hogy legyen miből élniök. Amkor évek multán néhány ezer forintot öszedolgoznak, haza jönnek családjukhoz s élnek a vagyonukból.

Reggel 6 óra 30 percek érkezett meg vonatunk Fiuméba. Csodálatos érzékkel telis s soha nem látott dolgok benyomása alatt állottam. Nem tudtam merre s hova néztek. Szerettem volna a várost is látni, de szemem azért mégis mindig csak a kikötőt kerestek. A hajók magas árbocai csakhamar elárulták, hogy hol fekszik a kikötő. Sittem oda s látni akartam mielőbb egy igazi tengert s egy igazi tengeri hajót.

Nem kellett sokáig válni, csakhamar ott terült el szemem előtt a tenger a maga teljes valóságában, az óriási víztömeg hátán valóságos

tengeri hajók uszkaltak, keményeikből messze maga után hagyva lombh füstfelleget.

A tenger méltóságos és esendes, sima volt. Kegyesen törte, hogy hátan mely barázdákat hasítson a könnyű s karsus szemelyhajó, avagy a nehány ezer tonnát hordó teherhajó.

A kikötőben óriási forgalom látható, akárhová néz a szem, mindenütt temérdek munkás hordja az árukat ki és be hajókból, vagy a terjedelmes raktárakból.

A kikötő partján körül emberek és gyerekek ülnek, lábukat a tengerbe lógatva horgásznak a halakra, melyek a hajók hulladékaiba lesve, bőségesen találhatók.

Amott egy hajó szedi fel horgonyát s húzza fel vitorláit s készül a messze utra. Erős vágyat éreztem en is, hogy velük mehetnék a nagyvilágba, a messze tengerre.

Vágyamat részben ki is elégítettem, mert a közelben álló „Sirály” nevű hajó épen most indult Abbáziába, a hires tengeri fürdőbe.

Megváltottam a jegyet, mely oda és vissza mindössze egy korona 20 fillérbe került s indultam Abbáziába.

A „Sirály” egy igen szép és hiborral, bársonnyal bevont első osztályu teremmel van el-

irányítást adjanak; az alkoholelles kongressus üdörös határozatai is mindaddig érvényesnek maradnak míg a gyakorlati élet terére nem lesznek átplantálva. Azért szükségesnek tartjuk, hogy az alkoholelles küzdelembe belevonjuk mindama munkaszerzőket, kik a köznépek hivatott tanácsadói, kik vele az életben közvetlen érintkezésben vannak. Szükséges, hogy a vallás az államhatalommal kezes fogva minden rendelkezésükre álló eszközzel: jóakaratu tanácsos felvilágosítással, oktatással, erkölcsi pressióval a büntető törvény szigorával lépjen fel az alkoholizmus mértéktelen terjedése ellen. Ez ama közös érintkezési pont, hol a vallás és államhatalom egymást támogatva alátalvóli erkölcsi és anyagi jólétén sikerrel együtt munkálkodhatnak.

Kisgazdaságok berendezése.

III.

Az ilyen talajok — mint kisgazdáink hegyi tagja — rendszeren silányabb minőségűek szoktak lenni, a hol igényesebb növényeink bár megteremnek, de nem adnak kellő jövedelmet. A területen tehát zabot, hajdinát, a trágyázhatóbb részekben tengerit s árpat fog termelni. Továbbá igen czészterien s elég jól kihasználhatja e területet a gyümölcs termesztésével, illetve gyümölcsös-szántó alakításával. Melynek a szántóföldnek gyümölcs és gabonatermesztéssel való keltős kihasználása igen szép hasznót hajtó volna. Az ilyen gyümölcsös szántók alakítására legalkalmasabb gyümölcsnem a szilva és az alma, akár külön-külön az egyes nemekből sorokként, akár keverten ültetve, úgy, hogy egy alma egy szilva váltakozzék a sorokban. A szilvából egyedül a besztercei, az almából pedig azt a fajt, a mely az illető vidéken leginkább diszlik s a melynek rendez piacza van — ajánlhatom. Az ily gyümölcsös szántók szintén váltakozó terméssel lesznek legjobban kihasználhatók, mely célra a következő sor-

zatot tudnám ajánlani: Fekete ugar, Árpa, Tengeri, Zab; mely táblák 2-5 holdasok lennének, a még fennmaradó 1 hold és 600 négyzetöl területen pedig baltacimet termelnek kisgazdánk, vagy önnálló gyümölcsösnek rendezné be.

A növénytermelési ág berendezésénél mindenkor arra kell figyelni a gazdának, hogy csakis azok a növények véssenek fel, melyek azon a vidéken leginkább diszlenek s jó piaci árut képeznek. Ezzel el is értem a növénytermelési ág berendezésének utolsó szavához, melyet most elhagyva azt a kérdést kell kifejtennem olvasóim előtt, hogy mi módon kell az állattenyésztési-ág berendezése körül eljárni kisgazdáinknak.

Gazdálkodást állattenyésztés nélkül folytatni nem lehet. A föld megmunkálására, a különböző fuvarozásokra okvetlenül igaz állatok kellene. Továbbá a gazda háztartásánál az állatok és állati termékek nem nélkülözhetőek, a föld termőerejének fenntartására szolgáló anyagokat, a trágyát szintén állataink szolgáltatják. Hogy az állatok melyik nemét tartsa a kisgazda, arra a feleletet a viszonyok és körülmények adják meg ott, hol a fuvarozásra sok alkalma nyílik, ott a lótarítás lesz indokolt, e mellett szól még az is, hogy a gazdasági munkákat, gyorsabb, tanulékony voltánál fogva gyorsabban vagyunk képesek lóval mint szarvasmarhával elvégezni. Ugyanez a lótarítás mellett szól az a körülmény is, hogy kisebb igényénél fogva takarmányozása olcsóbbá kerül. Főleg olyan kisgazdának fizeti ki magát, kinek a birtoka oly kicsi, hogy hogy egész éven át nem tudja fogalát abban lekötöni, hanem fuvarozással családjának egész évi megélhetését biztosítja.

A szarvasmarhatartás csakis ott lesz indokolt, a hol a birtok nagysága akkora, hogy egész éven át elegendő munkát ad s fuvarozás nincs. A ilyen kisgazda kezében a szarvasmarha tenyésztésnek nagyobb fontosságot kell tulajdonítani. A szarvasmarhatenyésztés inkább helyhez kötött s a gazdát helyes munkák végzésére serkenti, s mivel a szarvasmarha takarmányának többoldalúságánál fogva is jobban illeszkedik a mezőgazdaság keretéhez mint a ló, s mint ha-

szonállat pedig a szarvasmarha a kisgazda kezében nagyobb, s biztosabb jövedelmi forrás; teje, 3—4 tagu családnál alig nélkülözhető, eladva pedig mint tejet, vaját, sajtot, naponként hoz nehány fillért a házhoz, a szóp és helyesen alakult üszöknök, vagy bikáknak pedig melyet a kisgazda nevel, mindig van keresete. Mint látjuk tehát, egy a ló mint a szarvasmarha a változott viszonyok után is hasznosítható állatja lesz a kisgazdának, miért is az előbb elmondottak alapján azt a tanácsot adhatom, kezdje a kisgazda gazdálkodását lóval, igyekezzék önérejből szarvasmarhát szerezni s ha megszerezte, törekedjék arra, hogy mind a kettőt megtartsa.

Azokban nem szabad figyelmen kívül hagyni azt, hogy úgy a szarvasmarha, mint a lótenyésztés csak akkor hozza meg a megfelelő jövedelmet, ha a tenyészanyag megválasztása mellett kellőleg gondoskodik a kisgazda azok takarmányozására.

A jövő számban azt fogom kifejteni mi módon oldja meg a kérdést a kisgazda a tagosítás után.

(Folyt. köv.)

Szenteh Dezső
gazd. szaktaná.

Mintagazdaság járásunk sík vidékén.

Magyar királyi földmívelési kormányzat a mezőgazdaságnak a kisgazdák körében való általánosabb fellendítése s az okzerű gazdálkodás módjának szélesebb körben való általánosabb megismertetése és meghonosítása érdekében járásunk sík vidékén is óhaj mintagazdaságot létesíteni.

A mintagazdaság területének nagyságát illetőleg az ottani vidék kisgazdasági átlagos kiterjedése a mérvadó. Általánosán a szántóföld 8 holdnál kisebb és 30 holdnál nagyobb ne legyen. A szántóföldön kívül a kisbirtok tartozékát képezheti az ottani vidék gazdasági viszonyaihoz arányban álló kaszáló és legelő.

A létesítendő mintagazdaságnak nem kísérletező, hanem bátran követhető jó példát nyújtó gazdaságnak kell lennie.

A mintagazdaság céljára kijelölendő kisbirtokos gazdasága átalakításában a következő segélyleg támogatja a magyar kir. Földmívelési miniszter:

1. A kisbirtok átalakítása alkalmával egyszerismindenkorra adandó segély.

a) Eszközök és gépek (vasek, talajporhanyító fogas, fogatos sormivelő, szecs-kavágó, rosta, indokoltabb esetekben vetőgép stb.) mintegy 600—1000 K. értékben.

b) Az igaerőn kívül szükséges a meg nem felelő haszonmarhának az illető tenyészkerületbe illő megfelelőbb példánnyal leendő pótlása, esetleg kicserélése 300—500 K. erejéig.

c) Az épületeknek legszükségesebbre szorított átalakításához 100 koronát meg nem haladó összeg.

d) Népszerű szakmunkák és népies kiadványok megfelelő gyűjteménye.

II. Öt éven át évenként adandó segély:

a) Az illető gazdaságban megállapított vetésforgó szerint bevetésre kerülő területre fokozatosan szükséges vetőmag.

b) A kert beültetésére megkívántató és a vidéken bőven termő gyümölcs, illetve cserfák, esetleg szőlővessző.

c) Esetleg műtrágya.

d) Népszerű folyóiratok és kiadványok.

látva, a legnagyobb kényelemmel berendezve. Tisztaság mindenütt. Én azonban siettem a fedélzete s elvezni akartam a tengeri utazás minden gyönyörét.

Méltóságosan, alig észrevehető himbálással kezd indolni gőzösiünk s nem kis örömhöz, tulajdonom részt magyar utasokkal megráva mentünk Abbáziába.

A szem a merre csak ellátott, körökörül víz és messze távolba hegyekkel van koszorúzva, csak két helyen látni keskeny völgyet a tengerben, melyen az ut ki a szabad tengerre vezet.

Háromegyed órai utazás után megérkezett hajónk rendeltetési helyére; Abbáziába.

Itt is újabb és kellemes meglepetés ért: Amerre mentem mindenütt ismerős hang üt meg fülem: a nekem oly kedves magyar beszéd.

Maga Abbázia egy a tenger parton épült villákkal teli helyiség. Igen látogatott tengeri fürdő, azonban állandó vendégei rendszeren csak jó modu emberek: hercegek, grófok és bárók a világ minden tájairól. Az előkelő világ hölgyeit látni itt teljes pompájában, első rangu divattermekből kikerült toilletékekkel.

Egész nap alig mutat némi élénkséget az egész fürdőtelep, hanem annál jobban megelemlül úgy este felé 4—5 órakor. Ekkor mindenki siet a

sétányokra s a vendéglők elé, hogy hallgathassa a délutáni hangversenyeket, melyek elég változatosak.

Emitt egy oiasz tamburás társaság mulatja a közönséget, míg odébb egy női zenekar vagy egy magyar cigánybanda huzza a szebbnél szebb magyar darabokat és operetteket.

Mások ismét a fürdőbe sietnek s nem esekely örömeire a férfiaknak, együtt fürdőznek, csupán egy kötéluhat választja el a két nemet egymástól.

A tengerre néző magas hegy oldalán épült fürdőtelep déli növényekkel s virágokkal dusan díszített utjain, mindentűn kényelmes ülőhelyek vannak, honnan gyönyörű kilátás kinálkozik a tengerre.

A tengerpartról és a hogyoldalról kellemes enyhe levegő árad a vendégrekre s egészségre és betegre egyaránt üdítőleg hat.

Magamfajta szegény emberke csak irigységgel nezi az itt üdülő előkelő közönséget, de jól esett nekem is, legalább pár napig is nagy urnak képzeltem magamat. Különösen a tengerben éreztem magam teljesen egyenlőnek a legbüszkébb arisztokratával is.

e) A gazdasági év zárultával megejtett helyi szemle alapján az érdemeseknek jutalmazására az illetők által tetszés szerint felhasználható pénzüsszeggel.

A gazdasági eszközök csak a szerződési idő leteltével mennek át a mintagazdaság birtokába.

Ezekkel szemben a mintagazdaság tulajdonosa köteles a minisztérium részéről a mintagazdaság ügyeivel megbízandó egyén utasításait, tanácsait elfogadni, azokat követni és a reá háruló köteleességek megfelelni, különösen a megállapított vetésforgót betartani; a gazdaságban előállított takarmányt, szalmát és trágyát magában a gazdaságban mezőgazdaságilag felhasználni.

Felkerjük most már a t. gazdákat, hogy akik mintagazdaság szervezésére vállalkoznak és a megkivántató földterülettel rendelkeznek, a gazdáköri irodában jelentkezni sziveskedjenek.

A muraszombati gazdákör válaszmánya.

HIREK.

— **Vadászatok.** Gróf Bathhány Zsigmond országgyűlési képviselő f. hó 19-én a novai birtokán szarvas vadászatot tartott, f. hó 21-én pedig a korongi határbán fogoly vadászatot rendezett. A vadászatokon részt vettek a házi gazdán kívül gróf Szápáry Pál, báró Páncsics Raminning Károly és a járás intéveleciája közül számosan.

— **Áthelyezés.** Czipott Géza ág. ev. lelkész Gyurácz Ferenc dunántúli püspök Tótkeresztúrról a sopronmegyei Vadofára helyezte át segédlelkézi minőségben.

— **Bucsuó tb. főszoftgábiró.** Sinkovics Elek tb. főszoftgábirót tudvalegőleg a vármegye főispánja Köszegre helyezte át; távozása alkalmával barátai és tisztelői f. hó 23-án a Dobrai-fele nyugvóterületen tisztelgetve bucsualkot rendeztek, ahol óvációban részesítették a népszerű főbíró.

— **Uj körjegyző.** Vértés Sándor urdombi tanító hasonnevet lát a napokban a szentgotthárd-járásbeli Körtvélyes községben jegyzővé választották.

— **A Gazdákörből.** A gazdákör értesíti tagjait, hogy a földművelésügyi kormány ez évben is rendelkezésre bocsátott egy Györy-fele buktató káznos cefrefőző készüléket, mi a tagok, ha ez iránt a titkári hivatalnál jelentkeznek, október hó 15-től november hó 15-éig használhatnak. A készülék Muraszombathban Kiribécs Ferenc választmányi tag úrnál van elhelyezve.

— **Könyvtári órák.** A dunántúli közművelődési egyesület Muraszombath községnek ajándékozott könyvtára az állami ovodába van elhelyezve, mit a községszék hetenként szerdán délután 1—2 óráig vehet igénybe; a gazdákör könyvtára pedig hetenként esütőrtökön délelőtt 11—12 óráig áll a községszék rendelkezésére.

— **A déli vasut teli menrendje.** Ez évi október 1-én a déli vasut magyar vonalán a teli menrend lép életbe, mely a következő változásokat tartalmazza; Budapest—pragerhoi vonal. A személyszállító vonatok a teli menrend tartására Balaton-Világos, Zamárdi, Balaton-Földvár s Szárszó megállóhelyeken nem fognak megállani. Aligakiterő december 15-éig és azután ismét április 1-étől fogva személyforgalomra nyitva marad. Az összes gyorsvonatok, úgy mint minden évben Balaton-Földvár helyett Szántód állomáson fognak megállani. — Bares—parkácsi vasut. A 2101—2001 sz. motoros személyvonat Szlatináról Baresra 30 perccel korábban közlekedik. Indul Szlatináról 6 óra 5 perccel reggel, érkezik Baresra 7 óra 59 perccel délelőtt. A Baresról—Parkácsra érkező 2014 sz. vegyesvonat 25 perccel később vagyis 8 órakor délelőtt fog Baresról indulni. Az érkező Parkácsra változatlanul marad.

— **Tüz.** Lebar Iván völgyesi lakos folyó [hó 16-án délelőtt a pajtában esépett, 5 éves fia a szomszéd kis fiával ez alatt a pajta háta mögött játszott; a gyermekek mulatságból tüzet raktak s mire Lebar a tüzet észrevette, már a pajta tüzet fogott s úgy a pajta, mint a benne levő gabona és gazdasági eszközök porrá égették.

— **Lopás.** Vlj István bodóhegyi lakost f. hó 11-én éjjel meglopták, nyitott szekrényből 127 koronát emeltek el, a nyomozás kiderítette, hogy a lopást Makari Anna bodóhegyi lakosnő 7 éves kis fia követte el, aki anyja biztatására a Vlj István háza ablakán a farácsot átvágta, az ablakon keresztül a szobába hatolt és a nyitott szekrényből a pénzt ellopja.

— **Tolvaj varró.** Dr. Szilárd Lipót tótkeresztúri körörvonalán a nyár folyamán Tuboly Róza Bucsuada, zalamegyei községi leány, mint varró volt alkalmazva, távozása alkalmával több ruhaneműt vitt el magával, amit most az orvos panaszára megindított nyomozás alkalmával meg is találtak nála a csendőrök. A leányt feljelentették, aki azt állítja, hogy a ruhákat ajándékba kapta.

— **Elgázolás.** Sinkécz István tótkeresztúri gazda f. hó 16-án délután kétfogatu kocsiján krumplít szállított haza a mezőről, ekkor a lovak valamitől megvadtak és az istrángokat eltepte, a község felé rohantak, Keresmár Péter zsidóhegyi lakos ép az uton hazafele gyalogolt, szerencsétlenségére nem tudott a lovak elől menekülni, amelyek Keresmárt elgázolták. Keresmárt súlyos sérüléssel a helybeli kórházban ápolják.

— **Mint minden évben,** úgy az idén is nagyértékű karácsonyi ajándékkal fogja meglepni előfizetőit a Pesti Napló. Ez a kitűnően szerkesztett, élénk és tartalmas lap minden egyes alkalommal bűnösletet és elragadtatást keltett ajándékalbummal előfizetői körében s ezek évről-évre sok ezer új előfizetőt hoztak a lapnak, mert azok valóban úgy a tartalom becseré, mint a kiállítás pompájára nézve felülmúlhat minden várakozást. Az idén a Pesti Napló „Modern Magyar Festőművészek” című albumot fog küldeni előfizetőinek, melynek előkészítő munkálatai már sereyben folynak. Ez az album fényben és tartalomra nézve még az eddigieket is felül fogja múlni és ingyen fogja megkapni a Pesti Napló minden előfizetője, aki addig legalább 1/2 évet befizetett és egy további felévi előfizetésre magát kötelezte. A Pesti Napló előfizetési ára egész évre 28 kor., fel évre 14 kor., negyedévre 7 kor. — Mutatványszámot szivesen küld a kiadóhivatal, Budapest, VI., Andrásy-ut 27.

— **Egy lapnak szenzációs útjása.** Az utóbbi időben nagy világlapok mindinkább meghonosították azt az útjást, hogy az események történeti pillanatában fényképekben megörökítik és olvasóiknak bemutatják. Ezen világlapokkal a Magyar Hírlap, független politikai napilap nemcsak lepest tartott, de sőt messze felülmúlta őket amennyiben nap-nap után remek fényképek mutatja be a napi eseményeket és azok szerepelt és egybeként is folyton eleven, friss és bő tartalommal jelenik meg.

A „Magyar Hírlap” Budapestben este jelenik meg és kora reggel odaérkez minden vidéki városba. Előfizetési ára havonként 2 K. 40 fillér, negyedévenként 7 korona. Ezen előfizetési árt az előfizetők házhöz szállítva kapják a lapot, ezenfelül havonként egy kötet elsőrangú irodalmi származó regényt és karácsonyra egy pazar kiállítású díszalbumot ad ingyen a lapkiadó. Mutatványszámot bármikor küld ha ebbeli kívánságot a kiadóhivatalall, Budapest V., Honvéd-utca 10., tudatja.

— **A Divat Újság** minden hónapban kétszer jelenik meg. Előfizetési ára nagyon olcsó; negyedévre postán való szétküldéssel, két korona husz fillér. Előfizetni legelőszérűben a kiadóhivatalba intézett postautalványon lehet. A Divat Újság kiadóhivatala Budapestben, VIII. Rökk Szilárd-utca 4. számú házában van.

Tisztelettel ismétellen felkerjük lapunk azon t. megrendelőit, kik ezen második félévben meg az előfizetést, esetleg még régebbi tartozásaikat nem küldték be, annak szives megküldésére.

Lapunk előfizetési ára:

Félévre . . . . . 3 korona.
Községi előjáráságnak . . . . . 2 korona.

Közzgazdaság.

Szabad-e a szuperfoszfát trágyázással egyidejűleg meszezni?

A szuperfoszfát trágyázással egyidejűleg meszezni nem szabad, mert a mésznek kedvezőtlen hatása van a foszforosavra. A mész a különböző organikus trágyafélék foszforosavának hatását lassítja, a humusz és más organikus anyagok csökkentik a mész hatását, mely két éven át tart; a mész a vízben oldható foszforosav egy részét megköti, nehezen oldható foszforosavvá változtatja és ezért nem szabad a szuperfoszfát trágyázással egyidejűleg meszezni.

A mésznitrogén.

A mésznitrogén, mely a mezőgazdasági kémia legújabb vívmánya, egy újabb trágyaféle, melyben a levegő szabad nitrogénjét mesterségesen, gyárilag megköthetik. Tehát míg a pillangós virágok nitrogén gyűjtőképességének kihasználása az égbajlati és talajviszonyoktól függ, addig a mésznitrogén gyártása ezektől teljesen független. Wagner szerint a mésznitrogén nem alkalmas arra, hogy a több részletben alkalmazzuk, mint pl. a chilislétramot. Fejtrágyának tehát nem való. A mésznitrogénnek trágyázási értéke tekintetében a chilislétramot és ammoniaktrágya után következik. Tehát nálunk ép úgy, mint a külföldön is a chilislétramot alkalmazása előnyösebb,

Apró hirdetések.

A Muraszombati Jászai gazdákör műtrágya-raktárt tart Kardos József úrnál Muraszombathban, hol a eschországi Thomas-salak métermázsáját 8 korona 60 fillérről adja, a szuperfoszfát 50 kilogrammos zsákokban 4 korona 50 filléren; a tótkeresztúri raktaron a eschországi Thomas-salak ára szintén 8 korona 60 fillér; Vashidegkúton pedig a szuperfoszfát 50 kilogrammos zsákokban 4 kor. 25 fillér.

Marhasó kapható különként 13 fillérről, rigai lennag különként 44 fillérről Kardos József muraszombati kereskedésben.

Kercán egy igen jó karban levő, 32 hold szántóföldből és 20 hold rétől álló birtok, melyhez szép gyümölcsös is tartozik, 4 szobás lakóházzal és mellékepekkel együtt bérbe adatik. Bővebb felvilágosítás Tótkeresztúrt Berke Lajosnál nyerhető.

Gazdákörünk 2 Kühne-fele sorvetőgépet kínál eladásra, jelentkezhetni az irodában.

Megtekintésre

ajánlom a n. é. Muraszombath és vidéki közönségének

képeslevezőlapjaimat

nemkülönbön díszes dobozokban és csomagokban finom

levélpapírjaimat.

Balkányi Ernő papírkereskedése
Muraszombath.

Hirdetések.

Izr. ünnepekre

imakönyvek

héber—német és héber—magyar nyelven az újévi és kiengesztelési napokra, továbbá nagyon szép kivitelű alkalmi képeslevelezőlapok.

Kaphatók

Balkányi Ernő, könyv- és papirkereskedő és könyvnyomdatulajdonos
Muraszombat és Alsólendva.

A

„Pesti Napló“ új karácsonyi ajándéka.

Modern Magyar

Festőművészek

a címe új kiadványunknak,

melyet 1905. évi karácsonyi ajándékkul szántuk t. előfizetőinknek.

Ez új ajándékműünk, noha folytatása és kiegészítő része lesz a „Magyar Festőművészet Album“-nak, mégis mint teljesen önálló mű gyönyörű foglalatja lesz a modern magyar festőművészet remekeinek.

Eddigi karácsonyi ajándékaink is a magyar irodalmat és magyar művészetet szolgálták, nagyszabású és nagyrétű díszművek szívesen példányával terjesztve el a magyar költészet és festőművészet nagyjainak alkotásait. A remekművek a díszes sorozatát folytatja most a „Pesti Napló“ új és minden eddigi ajándékát túlszárnyaló díszművel: a **Modern Magyar Festőművészek-kel.**

Ötven nagyszabású festményt szemlélünk ki a modern magyar festők alkotásaiból, nagyrészt mesteri kivitelű műlapokon és

gyönyörű, több színnyomású képekben.

Ezenkívül be fogjuk mutatni e műben

jelesebb festőink vonzóan megírt életrajzát. A szívet, amely a modern magyar festőművészet történelmét fogja tárgyalni, elsőrendű esztétikusaink könyved eladásában, színes képek és rajzok fogják tarkítani. Albumunk külső formájában is követni fogja eddigi törekvésünket és a magyar könyvkötőművészet újabb alkotása lesz.

Ezt az új, paratlan díszű ajándékunkat megkapja karácsonyra állandó előfizetőinkön kívül minden új előfizető is, aki mostantól kezdve egy évre megszakítás nélkül a Pesti Naplora előfizet. Az előfizetés fel- és meggyedevénként, sőt havonta is eszközölhető.

Előfizetési ár: 1 évre 28 kor., 1/2 évre 14 kor., 1/4 évre 7 kor., 1 hónap 2 kor. 40 fillér. — Mutatványszámot szívesen küldünk. Tisztelettel!

A „PESTI NAPLO“ kiadóhivatala.

„La Flör“ ANTI NIKOTIN

és

ABADIE RIZ DORÉ

cigaretta hüvely.

Kapható Balkányi Ernő papirkereskedésében Muraszombat.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

SZŐLŐVESSZŐ.

A világhírű „DELAWARE“ vessző adja a legjobb bort!

Oltani, permetezni nem kell!
A szőlészeti kincse!

A phyloxeraének ellent áll!

Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékeltáron kaphatók!
Nagymennyiségű sima és gyökeres DELAWARE vessző eladás.

Cím:

Szigyártó és Takács

szőlőtelep tulajdonosok.

Telep: Alsó-Segesd.

Központi iroda: Felső-Segesd. Somogy megye.

Tanító urak figyelmébe!

A népiskola benépesedésének kimutatása (28. §.) és az összes iskolai nyomtatványokraktráron vannak, u. m.: Iskolai pénztári napló, Iskolai pénztári főkönyv, Népiskolai költségvetési nyomtatvány, Előmeneteli és mulasztási napló, Felvételi napló, Leltári nyomtatvány, Haladási napló, Látogatási napló és Tandíjmentességi iv. Az esetleges raktráron nem lévőket kívánatra meghozatom.

Becsés megrendeléseket kér

Balkányi Ernő,
papirkereskedő.

Izraelita naptárak

kaphatók

BALKÁNYI ERNŐ könyvkereskedésében
Muraszombatban.

Vezérszó: Minden darab szappan SCHICHT névvel, tiszta és ment káros alkatrészekből.

Két tanonc és két segéd
azonnal felvétetik
POPPER KÁROLY
asztalos mester üzletében
Szombathely, Vörösmarty-utca 14.

100 db cigaretta-hüvely

12 kr.-tól feljebb Balkányi Ernő papirkereskedésében kapható.

„Hermandol“

1000 darab elsőrendű closet-papír
1 korona.

Kapható: BALKÁNYI ERNŐ papirkereskedésében.

Tanulóknak

egy jó házból való fiu, ki irni és olvasni jó tud, fizetéssel felvétetik

BALKÁNYI ERNŐ könyvnyomdájába
Muraszombat.

Kézimunka

montirozását, díszítését, továbbá mindennemű díszmunkákat és díszkötéseket jutányos árban készít
Balkányi E. könyvkötészet.

Iskolakönyveket,

állami, római kath. és evangélikus iskolák részére raktráron tart

Balkányi Ernő papirkereskedő
Muraszombat.

Jótállás: 25000 koronát fizet Schicht György és Augsburg bárkinak, aki bebizonyítja, hogy szappana „SCHICHT“ névvel, valamely fáros kevéreket tartalmaz

Schicht-szappan!

(„Szarvas“ vagy „Kulcs“ szappant)

a legjobb és használatban a legolcsóbb!

Ama egyszerű, hatályos tisztító erő, valamint ama kiadósság, amelyet

Schicht-szappannál

észlelhetünk, lágyága és teljes tisztasága azon különös gyártási mód eredménye, amely a nyersanyagok feldolgozásánál a legnagyobb pontosságon alapul. A nyersanyagok nagyrészt saját művekben állítatnak elő.

Milliószor kipróbálva és kitűnőnek bizonyult!

Nyomatott Balkányi Ernő gyorsajtóján, Muraszombatban.

